

Lutkovno gledališče Maribor
v koprodukciji z
Lutkovno organizacijo,
ki jo zares potrebujemo Zagreb

Čarovnik barv

Gradivo pripravila Tanja Lužar

PRIPRAVA NA OGLED PREDSTAVE

Davno nekoč na svetu sploh ni bilo barv. Davno nekoč je bilo skoraj vse sivo ...

Kar pa ni bilo sivo, je bilo črno ali belo. Bil je čas, imenovan Velika Sivina.

Prebivalci majhnega mesta so bili zlit s sivino, njihove obleke so bile sive in tudi njihovi občutki so bili sivi. V tem mestu je živel Čarovnik, ki je, zato da bi pozabil puščoben svet, ki ga je obdajal, veliko časa preživel v svoji kleti. Tam je mešal čudovite čarobne zvarke.

In tako je ustvaril modro barvo in svet spremenil v Veliko Modrino ... Nato v Veliko Rumenino in potem v Veliko Rdečino ... Vendar nič od tega ni bilo v redu. Preveč je bilo modro, preveč je bilo rumeno ali preveč rdeče. Mešal je in čaral, dokler se niso barve začele zlivati med seboj – in nastala je ... Velika Mavričnost. Naenkrat je svet postal pisan ... Vsaka barva je poiskala svoje mesto.

Predstava pripoveduje o vplivu, ki ga imajo barve na naša občutja, in hkrati poudarja, da ena sama barva ni dovolj. Za uravnoteženo življenje potrebujemo vse barve v pravilnem ravnovesju.

Kdo je čarovnik?

Čarovnik je pravljična oseba, ki čara. Lahko je dober in s svojimi čarovnijami ljudem koristi – ali slab in ljudem škodi.

Kakšen je čarovnik v naši predstavi?

Ali ste opazili, da ga prebivalci mesteca v predstavi včasih pokličejo tudi čarobnik?

Čarobnik v predstavi je dober čarovnik; tako ga meščani poimenujejo, kadar jih njegove čarobne čarovnije osrečijo. Beseda čarovnik namreč izhaja iz besede čaroben, ki pomeni izredno privlačen, nenavadno lep, očarljiv.

Kaj so barve?

Barve so, preprosto povedano, naša zaznava svetlobe. Naše oči namreč zaznavajo in ločijo različne vrste svetlobe – in tako ugledamo barve.

Najbolj temna barva je črna. In najbolj svetla je bela. (Po nekaterih znanstvenih razlagah črna in bela barva nista prav zares barvi, čeprav ju v splošnem sporazumevanju tako imenujemo.)

Kot črno obarvane vidimo predmete, ki ne oddajajo svetlobe, kot belo obarvane pa vidimo stvari, v katerih se mešajo vsi barvni spektri.

Sicer pa poznamo tri osnovne barve, te, ki jih tudi Čarovnik uporabi v naši predstavi: modra, rumena in rdeča.

In če dve osnovni barvi premešamo med seboj, tako kot to naredi naš Čarovnik/Čarobnik, dobimo sekundarne barve ...

ČAROVNIK: *Malo rdeče, malo modre in dobim vijolično.
Malo rumene, malo modre in dobim zeleno.
Malo rumene, malo rdeče in dobim ... oranžno.*

Pisan svet barv ...

Čarovnik sivo mesto prebarva z različnim barvami. Najprej z modro, nato z rumeno in na koncu z rdečo. Vsaka barva posebej zaznamuje prebivalce, njihova občutja se spreminjajo.

Kakšne občutke je v prebivalcih vzbudila posamezna barva?

Vpliv barv na naše počutje

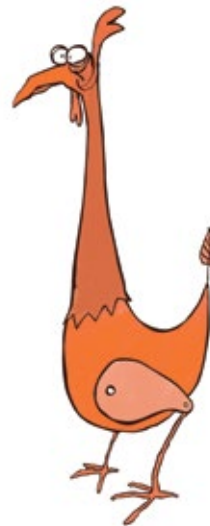
Nekaterih barv okoli sebe ne moremo izbrati ... To so, na primer, barve, ki so v zunanjem okolju – pokrajina, mesto, tudi javni prostori ...

Razmislite, katere barve najpogosteje srečamo v naravi. Kakšne barve so trava, morje, oblaki in sneg ...?

Barve številnih predmetov, ki nas obdajajo, lahko sami izberemo. Zato smo ljudje različno oblečeni, stene v stanovanjih imamo različno pobarvane – in kadar kupujemo avto, se vsaj malo ukvarjamo tudi z njegovo barvo.

Barve zmeraj izberemo glede na naš okus, pa tudi glede na trenutno počutje.

Razmislite o tem, katere barve so vam ljube. Imate raje moder, rumen ali zelen pulover? Vsako jutro si izberete oblačila različnih barv. Zakaj? Pomislite na to, kateri barvni svinčnik najpogosteje uporabljate pri risanju in barvanju?

Pravijo tudi, da modra in zelena barva pomirjata, rdeča razburi, rumena je vesela ... Razmislite o tem, kako se počutite v prostorih, kjer prevladujejo odtenki ene barve?

Kaj mislite, ali predstava govori samo o barvah? Morda pa niso samo barve tiste, ki morajo biti razporejene enakomerno? Večina vas ima rada sladkarije ali pa slane prigrizke. A mislite, da bi jih imeli enako radi, če ne bi imeli na izbiro ničesar drugega? Najbrž ne, kajne? Po dolgih obdobjih sončnega vremena se prav prileže deževen dan; po sneženih dnevih smo veseli pomladi ...

Simbolika barv

Vsake barve se je, zaradi splošnega vtisa, ki ga je ta barva pustila na ljudeh, oprijel določen pomen, ljudje so ji pripisali posebno moč ali pa simbolno vrednost ... Ti pomeni pa so seveda v različnih okoljih in kulturah različni.

Na primer črna barva je v večini kultur barva žalovanja, spet v drugih je to bela barva. Prav tako pa z besedo črn označujemo številne, pogosto negativne pojme:

- črni trg – je nezakonito oziroma nedovoljeno trgovanje
- črna ovca – običajno tako označujemo člana družine ali skupnosti, ki zaradi neke negativne lastnosti (lenoba) izstopa
- črna komedija – komedija, ki na duhovit način obravnava mračne, temne teme ...

Seveda pa tudi oznaka »črn« ni zmeraj negativna. V številnih kulturah črna barva simbolizira tudi pozitivne lastnosti, avtoriteto, eleganco ...

Bela barva zaradi svetlobe običajno označuje svetle pojme. In ker vsebuje enako ravnovesje vseh barv spektra, vsebuje pozitivne in negativne lastnosti vseh barv. Označuje nedolžnost, pa tudi drugačnost. Včasih rečemo, da je nekdo bela vrana v družini; se pravi, da zaradi neke lastnosti (pozitivne ali negativne) posebej izstopa.

Bela barva lahko pomeni čistost, pa tudi dolgočasnost.

Rdeča barva simbolizira ljubezen, strast, včasih tudi jezo; rumena ljubosumje; zelena zavist ...

Barve so pomembne tudi v državnih simbolih. Niti dve državi na svetu nimata enake zastave. Na njih so po navadi uporabljene barve, ki v posamezni državi simbolizirajo posebne značilnosti. Slovenska zastava je bela, modra in rdeča. To so panslovanske barve, ki se pojavljajo v večini zastav slovanskih držav.

Obiščite knjižnico ali pa pobrskajte po spletu in raziščite pomene barv v različnih kulturah.

Mavrica

Kadar takoj po dežju ali celo med dežjem posije sonce, na nebu vidimo barvni lok, obarvan s šestimi barvami. Ozrite se v nebo in si lok natančno oglejte. Opazili boste rdečo, oranžno, rumeno, zeleno, modro in indigo barvo, včasih pa tudi rožnato. Ta pojav imenujemo mavrica.

Sicer pa mavrica nastane, kadar so v zraku prisotne vodne kapljice in je Sonce za opazovalcem. Tako lahko mavrico opazujete zjutraj na zahodu, popoldan pa na vzhodu.

Legenda o mavrici

Mavrico so opazovali že naši predniki stoletja pred nami. In ker je pojav, ko se čez nebo razpre pisan lok, tako osupljiv, se že stoletja pletejo miti in legende o tem pojavu. Najpopularnejša mavrična legenda pa je zagotovo tista o loncu, polnem zlata, ki nas čaka na koncu mavričnega loka. Čar te legende pa je v tem, da nikoli ne moremo priti na konec mavrice, saj je ta zgolj v naših glavah oz. je produkt naših oči.

Barve v našem gledališču

Leta 2015 smo v Lutkovnem gledališču Maribor uprizorili predstavo z naslovom *Mali modri in mali rumeni*. Predstava obravnava podobne teme kot *Čarovnik barv*, pripoveduje o mešanju barv in o ravnovesju med njimi. Predstava je še zmeraj na sporedu; če je še niste videli, vas z veseljem vabimo na kakšno izmed ponovitev.

PREDSTAVITEV EKIPE

Morana Dolenc, režiserka

Morana Dolenc (1982) je leta 2005 zaključila študij na École Nationale Supérieure des Arts de la Marionnette v Franciji, nato pa tri leta kasneje diplomirala še iz teatrologije na Sorboni.

Po študiju je sodelovala pri projektih v Franciji in na Hrvaškem. Sodelovala je tudi pri številnih humanitarnih projektih in med letoma 2008 in 2012 vodila mednarodni lutkovni festival PIF. Bila je dolgoletna članica lutkovnega studia ZeKaM, kjer je igrala v številnih uprizoritvah (*Puppet patchwork*, *Plavi zvuk*, *Crveni muk*, *Clair-Obscour*, *Pješčani sati* ...).

Od leta 2008 je aktivna v različnih hrvaških in tudi slovenskih gledališčih. Je članica združenja Unima (Mednarodno združenje lutkovnih umetnikov).

Leta 2012 je ustanovila svoje lutkovno gledališče Lutkovna organizacija, ki jo zares potrebujemo LOFT (Lutkarska organizacija koju fakat trebamo).

Za svoje delo je bila večkrat nagrajena. Od leta 2015 je kot gledališka režiserka, članica hrvaškega Združenja samostojnih umetnikov, deluje pa na različnih področjih gledališke in lutkovne umetnosti: režira, vodi lutkovne delavnice na šolah, univerzah in v vrtcih, vodi različne projekte za Ministrstvo za kulturo in je profesorica na Akademiji za umetnosti v Osijeku.

Pri uprizoritvi *Čarovnik barv* prvič sodeluje z Lutkovnim gledališčem Maribor kot režiserka, njene predstave pa so v preteklosti že gostovale na Poletnem lutkovnem pristanu. Leta 2017 je bila Morana Dolenc članica strokovne žirije na 9. bienalu lutkovnih ustvarjalcev Slovenije.

Marijana Jelić, avtorica likovne podobe

Marijana Jelić deluje kot lutkarica, ilustratorica in grafična oblikovalka.

Svoja dela objavlja v slikanicah in knjigah. Je dobitnica kar nekaj nagrad za knjižne ilustracije in slikanice. Sodelovala je na številnih razstavah na Hrvaškem in v tujini. Po njeni slikanici *Coprnica Dragica* je Svetlana Patafta zrežirala predstavo, ki je bila premierno uprizorjena v našem gledališču leta 2016.

Bruno Kontrec, scenograf

Bruno Kontrec je igralec, scenograf in oblikovalec. Je član dveh strokovnih združenj (Hrvaško društvo dramskih umetnikov in Hrvaško združenje samostojnih umetnikov). Doslej je ustvaril več kot štirideset vlog v več kot tridesetih uprizoritvah in oblikoval scenografijo za deset predstav. Deluje v različnih hrvaških gledališčih (KD Pinklec Čakovec, LOFT Zagreb, Žar-ptica Zagreb, HNK Varaždin, Teatar Poco Loco Zagreb ...), sodeloval pa je tudi z Zavodom Federacija Ljubljana. Za svoje delo je bil večkrat nagrajen. Oblikovanje scenografije za uprizoritev *Čarovnik barv* je njegovo četrto sodelovanje z režiserko Morano Dolenc in prvo sodelovanje z Lutkovnim gledališčem Maribor.

Boštjan Narat, avtor glasbe

Boštjan Narat je filozof, glasbenik, esejist, kantavtor ter avtor in izvajalec scenske glasbe. S skupino Katalena, ki jo je ustanovil leta 2001, je v sedemnajstih letih izdal sedem studijskih albumov. Ploščam (*Z)godbe*, *Babje leto*, *Kmečka ohcet ali tretji prispevek k slovenski blaznosti* ter *Cvik cvak!* je v letu 2011 sledila *Noč čarovnic*, 2015 pa je Katalena izdala album *Enci benci Katalenci*, posvečen predvsem otroškemu občinstvu. Leta 2018 je izšel njihov sedmi album z naslovom *Človek ni zver*. V letu 2010 je Boštjan Narat izdal kantavtorski prvenec z naslovom *Strah je odveč*. Spomladi 2012 je v sodelovanju z Matevžem Kolencem, Polono Janežič, Jeleno Ždrale in Blažem Celarcem posnel in izdal svojo drugo kantavtorsko ploščo z naslovom *Konec sveta vedno pride nenapovedano*. Kot kantavtor sodeluje tudi z Neco Falk, s katero je leta 2014 soustvaril in izdal album *Od daleč*. Kot avtor glasbe za gledališče je med drugim sodeloval z Janezom Janšo, Simono Semenič, Ivano Djilas, Edwardom Clugom, Valentino Turcu, Evo Nino Lampič, Tatjano Peršuh, Tomažem Štruclom, Juretom Novakom in Maretom Bulcem. Piše in objavlja v strokovnih in literarnih revijah, med letoma 2009 in 2014 je oblikoval in vodil cikel pogovorov *Filozofiranje v Varieteju* v ljubljanski kavarni Union, od leta 2012 je voditelj in avtor oddaje *Panoptikum*, leta 2014 je vodil tudi oddajo *Odrpta knjiga* na RTV Slovenija. Konec leta 2013 je izdal zbirko esejev z naslovom *Partija*, za katero je prejel nominacijo za Rožančevo nagrado 2014. Leta 2018 je izdal svojo drugo zbirko esejev *Podaja v prazno*.

